ДОДАТОК до „БУКОВИНИ“.

РУСКА РАДА

НАРОДНА ҐАЗЕТА

Виходить
що тижня в пятницю

Адрес Редакциї:
„РУСКА РАДА“
в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.

Коштує
річно 4 коронї.

Ч. 9. Чернівцї, дня 27. лютого (11. марта) 1904. Рік VII.

Під розвагу.

(*яв*) Хочемо на сїм місци поговорити про справу, яка на око видасть ся декому маловажною а може й сьмішною, а на дїлї має перворядне значінє. Просимо тут написане розважити своїм розумом та написати нам, що про те думаєте.

Ось до руских послів прийшло зпід Борівцїв ось таке письмо, яке передаємо в цїлости.

„Щирі рускі посли!

Послухайте нас руских хлопцїв; ми велике волосє маєм, а ідем до роботи. то дуже упріваєм, а піт очи заливає тай болять нас очи й голови, що аж на сьвіт не можемо дивити, ся а родичі не позволяють нам обстригати ся. Тому просим Вас щирим серцем, аби ви нам видали таке право, що аби ми мусїли обстригати ся від малих дїтий аж до 25 років раз кождого місяця. Тай просим дати нам цирулика, аби нас обстригав кождого місяця, най би він приходив до громадскої канцеляриї усе на першого, а котрий тато не хотїв би свого хлопця дати обстригчи — то карати єго 5 корон і пів доби криминалу тай тогди написати до начальника, аби розказав, аби великі хлопцї сходили ся до канцеляриї, а малі аби приносити, а як аби начальник не хотїв се зробити, то карати єго 50 кор. або 5 добами арешту. Як дістаните сей лист, напишіть в ґазетї і пішліть єї до Ґеорґія Ґордия Тодирового і най прибє одну в Кисилеві на церкву, а другу в Борівцех тай напишіть на них, аби хлопцї пообстригали ся до голої шкіри, аби на оден центіметер не було волосу, бо 5 корон або й 10 корон штрофу й пів доби або 1 добу сидїти в арештї. А потім пришліть цирулика кождого місяця, аби обстригав, а ми будем єму платити. Просим вас дуже дуже, послухайте нас, бо ми тут пропадем. Зробіть сесе, бо ми гинем“.

В подібній справі звертали ся наші ґаздинї до посла Пігуляка на справозданю в Зеленеві. Они просили єго, аби вистарав таке право, щоб жінки не носили керп, бо тота керпа то чисте лихо. Як наша жінка підчеше під недїлю своє волосє в гору, пообвязує єго мотузком, набє на те шматя, а все прикриє фезом, то так ходить цїлий тиждень і не розчісує більше волося. А тут і голова болить і волосє перейде потом та з порохами позбиває ся в колтуни (боци), яких не мож й розірвати, ба позаплоджує ся й всяка гидь, але помимо того нїхто керпи не закине, бо такий звичай!

Парубкам лихо від довгого волося а жінкам від керп, а однак нї одні нї другі не знають собі дати ради, але ждуть, аби аж посли видали таке право, що треба стричи волосє та закинути керпу. Чомуж се так? Ото наші люди, ще не можуть порозуміти свободи й конституциї, яку мають. Наші люди ще не можуть відвикнути від панщизняних часів, коли мужикови вільно було робити лише те, що подобало ся панови а більше нїчо. Своїм розумом не сьмів тодї мужик нїчо робити.

Він мав лиш працювати як віл і слухати паньского приказу на кождім кроцї і в кождім поступку як робуча худоба.

Нинї маємо свободу. Нинї має кождий дбати за себе сам, бо за него нїхто не подбає, але й нїхто не має єму до розказу. Тепер воля чоловіка обмежена лиш в таких справах, із яких моглаби вийти другому шкода. Як хто має ходити, як убирати ся й чесати ся, полишено кождому до волї. Отже кождий повинен се урядити так, як єму буде найлїпше і най здоровійше. Най нїхто не жде в тих справах на устави й параґрафи з гори, бо нинї праводавцї уважають людий — за людий, а не за дїти, яких треба вести за ручку й казати, як вбирати ся й зачесати ся. Коли парубкам при роботї довге волосє заваджає, най обстрижуть єго, як жінкам зле ходити з керпою — най більше єї не носять.

А хлопцї місто того, аби платити грошї чужим цируликам, най учуть ся самі стричи, або най покупують собі машинки до стриженя волося, яких тепер скрізь уживають, а які не так то й богато коштують. От добре би було, аби такі машинки мала кожда читальня, а один читальник найби добре навчив ся нею добре орудувати. Того єму нїхто не зможе анї заборонити, анї ирикаsати, бо такі прикази або закази противилиби ся нашій свободї! Але те все най собі люди самі заведуть, посли можуть лиш похвалити таку роботу.

Вимагати від послів, аби они видавали такі устави а ще більше, аби розсилали по селах цируликів годї, із причини, які вже висше наведено тай ще тому, що посли мають і без того богато иньшої працї коло народної справи.

Як із волосям, так най і в кождій справі не ждуть наші люди на розкази з гори, але най дбають самі за себе і роблять те, що добре для них і для цїлого народу, бо тепер вже часи не неволї і панщини — але свободи!

Війна.

З поля росийско-японьскої війни наспіло кілька вістий, котрі характеризують тамошне положенє. З дотеперішного поступованя Японцїв можна би здогадувати ся, що Японцї хотять передовсїм укріпити ся сильно в Кореї, заким би приступили до дальшої оборони. До сего здає ся змушує їх і теперішна люта в тамошних сторонах зима. Они передовсїм старають ся знищити росийску фльоту, щоби опісля мати вільну руку.

По нападах на Порт Артур прийшла тепер черга на Владивосток. Ґен. Алексїєв телеґрафував оногди з міста Мукдену до царя: „Командант владивосточної кріпости доносить: Нинї 6-го, (в недїлю) спостережено о 8. год. 50 мін. рано на полудни від острова „Аскольд“ сїм кораблїв. О 9. год. 45 мін. переконано ся, що то воєнні кораблї, котрі плили в сторону острова Аскольд. Около полудня ворожа ескадра з'явила ся в половинї дороги межи побереже а островом Аскольд поза лучем вистрілів з берега. О 1. год. 30 мін. по полудни розпочав ворог стріляти. Як кажуть, у ворожій ескадрі знаходять ся кружівники I-ої кляси „Ісумо“ і „Якумо“. Иньших кораблїв не розпізнано.

Адмірал на суши, намістник Алексїєв, видко вже научив ся висилати депеші і не згадує нїчо о тім, як свого часу із Порт Артура, що наробили кулї ворога. За то доносить росийска аґенция телєґрафічна, що огонь неприятеля був вимірений на побережні фортифікациї, але не наробив анї в батериях, анї в містї виликої шкоди. Більша часть куль, що впали в містї, не експльодувала, хоч були наповнені лїдитом. „Наші батериї — каже згадана аґенция — при котрих уставили ся командант Воронец, шеф бриґади ґенерал Артаманов і иньші особи урядові, не відповідали на огонь, але чекали, аж ворог підпливе близше. Кораблї неприятеля були обмерзлі; вистріли не наробили нам нїякої шкоди, а коштували 200.000 рублїв. Більша часть вистрілів була дана із 6-ти і 12-ти цалевих пушок. Людність, котра вже перед полуднем була на атак приготовлена, держала ся зовсїм спокійно“.

Бюро Райтера доносить з Інкав: „Обставина, що з росийскої головної кватири поліцийної і войскової в Нючванґу усунено запаси зброї; дальше, що з стациї зелїзничої усунено все, що було непотрібне і надчисельне, та що банк росийско-хіньский вислав звідтам свої запаси срібла — мабуть, вказує на то, що Росияни наміряють покинути позицию в Нючванґу. Банк росийский робить приготовленя, щоби францускому і иньшим аґентам повірити опіку над інтересами банку. Прибувші тут росийскі втікачі розповідають, що при послїдній стичцї на корейскій териториї межи рікою Ялю а Пен-яном Росияни будучи в значній силї, побили Япанцїв, але самі потерпіли великі страти. Особи, що прибули з Порт Артура, розповідають, що роботи в доку, в котрім мали напрявляти корабель „Цесаревич", здержано. Заграничний інжинїр, що хотів рушити з місця „Ретвізан", по неудалій пробі виїхав. Потверджують, що фортифікациї в Порт Артурі в наслїдок японьских вистрілів дуже значно ушкоджені."

Може хто й здивує ся, читаючи про напад на росийский порт Владивосток. Японцї стояли так далеко від росийских укріплень, що їхні кулї робили лиш дуже малі шкоди, місто прийти близше. Виходило би отже, що Японцї лиш тому підплили під Владивосток і розпочали кононаду, аби з далека по росийских стрілах переконати ся, чи росийска фльота є в пристани, чи може де виїхала. Дня 8. були Японцї знов біля Владивостока, видно хотять притвердити до порту і владивосточну фльоту, аби тимчасом безпечно висаджувати військо на сушу. Нинїшні телеґрами звіщають, що росийске військо в силї 35 тисяч окопало ся не далеко міста Нюгванґа, до них наближають ся Японцї, там отже прийде до борби на суші між обома військами. Дотеперішні дрібні стрічи на суші мали покінчити ся втратами Росиян.

До братів мужиків!

Минає година за годиною днина за дниною, рік за роком біжуть стрілою перед нами. Чоловік думає штудирує, все надїє ся чогось доробити ся та своєї гіркої недолї позбути ся, а ту диви ся, вже й нема коли, вже й старість приходить. Ще той, що хоть трохи прозрів, якось калатає на сьвітї, але темний не просьвічений — то лиш Боже змилуй ся! Чптаю нераз з одної або другої ґазети за другі народи, та прирівную їх до нашого. Боже, Боже! Яка велика ріжниця, як небо а земля! Хтож видав, аби таке лихо, як у нас водило ся прм. у Чехів або німцїв?

Братя мої хлїбороби! Щиро читайте ви се моє письмо і залишайте давну привичку, любовати ся в темнотї, бо другі народи видять все сьвітлу дорогу, тому йдуть наперед, а ми лишаєм ся на задї через темноту. Вчіть ваших дїтий в школах і вчіть ся й самі, хоть вже й старші. Беріть ся до просьвіти, бо де просьвіта, там панує гаразд, а де просьвіти нема, там радними чузинцї, хоть руский нарід переважає. Як просьвіта осінить нам наш розум своїм сьвітлом, то й без чужинцїв будемо в дома ґаздувати. Наші вороги просьвіти так боять ся, як не чиста сила кропила.

Не пересиджуймо в неділї й сьвята по коршмах, але закладаймо собі читальнї в тих селах, де ще нема. То будемо мати де зійти ся, посидїти, поговорити, порадити ся і прочитати з ґазети щось цїкавого нового та мудрого.

Не дивіть ся на тих, що горлають: на що нам читальнї?! Такі самі кричали на пілатовім судї: роспни, роспни Єго! Вони нещасні, темні і не знають, що робять а кричать: роспни! А читальня річ добра, ой ще й яка добра. Лиш треба всїм у нїй получити ся, а всю біду переборемо.

Не стане тодї нї визискувачів, нї таких двірників, що не тримають руки із руским народом, але тримають одно серце із ворогами. Тодї в кождій пригодї будемо могли знайти поратунок, а в потребі трафимо і у висші двері та з'уміємо у них запукати і знайти своє занапащене право.

Сторонський.

Дописи.

Із Забаґни Сторожинецкого повіту.

Прошу помістити і моє письмо. Чую я, що з других сїл посилають до ґазети про свої читальнї, то і я хочу написати дещо про нашу читальню коротенько та справедливо. Наша читальня основала ся року 1902 а потому каса пожичкова.

Наша каса розвиває ся дуже файно лиш, тілько що за мало гроший, бо не стає, аби позичити всїм членам. Але читальнею старшина не конче занимає ся. І сего року вписали читальню до членів „Просьвіти“. В читальни є тілько 5 маленьких книжочок з „Просьвіти“ а з „Рускої Бесїди“ нема жадної. Кілько членів в читальни, нїхто не знає, бо люди, що складали вкладки, непозаписувані, бо наша читальня навіть не має нї одної книжочки до запису членів чи гроший, чи иньших видатків, а ґазету визичають не лиш члени, а через те багато чисел попропадало.

На веснї мають відбути ся загальні збори і може Бог дасть, що друга старшина заведе лїпший порядок. — П. Забагна. *Василь Малїщук.*

(Читальня без ладу і чосописий і книжок мало що варта. Про се ми вже раз писали, тож коли вже не можуть члени зложити ся на то, аби запренумерувати більше ґазет та придбати більше книжок, то бодай най „Руска Рада“ буде все в читальни, аби кождий, хто увійде, мав що читати. Такі ухвали попереводило вже богато читалень. *Пр. Ред.)*

Із Брідка.

В Брідку відбули ся дня 12. лютого с. р. збори читальнї, „Рускої Бесїди“. В 2-гій годинї по полудни явило ся при сїй нагодї дуже велике число селян; а то як старших, так і молодших. Із тутешної інтелїґенциї прибули: Всечестний отець Мелетій Галїп, пан над’учитель Емануїл де Томоруґ, пан Іван Мегера учитель, панї Иосипа Дроздовска учителька і пан Іван Мегайчук, півець церковний.

Предсїдателем зборів вибрано одноголосно Всч. отця Мелетія Галїпа. Сей духовник, яких рідко, забрав перше слово підчас зборів, і промовив отсими словами до зібраного народа:

„Чесні збори!“ Перед’усїм дякуймо Господу Богу, що ласка Єго небесна ізволила нам нинї такої веселої і повної одушевленя хвилї дожити. При сїй нагодї мушу також спімнути, що богато є еще таких на Буковнні громад, котрі через ворогів своїх не можуть добити ся до подібної нам мети. Такого лиш нещастя борони Боже кождого доброго! Стережіть ся отжеж, щоби й з Вас котрий не уляг хитрощам таких злобників та аби не пропав в темнотї духа. Горнїть ся всї до читальнї, других заохочуйте і підпирайте єї позмозї. Нераз перебуває не один з Вас дни сьвяточнї цїлком безкористно; а якби прийшов до читальнї хоч на одних дві годинцї, то певно, що мав-би із того якийсь хосен. До кождого дїла, хоч-би й найменьшого, треба тілько набрати відваги, а перед-усїм охоти. Єсли возьмемо ся відважно й охочо до дїла і будемо дальше так працювати, як до тепер, то певно, що еще більше просьвітимо наш ум бо як руска приповідка каже: „Чим дальше в лїс, тим більше дров.“

Відтак промавляв пан над’уч. де Томоруґ, котрий в своїй короткій, але повній змісту бесїдї, висказав як найсердечнїйшу подяку всїм присутним гостям. Наконець замітив сей народолюбець, що здало-би ся також і молодїж заохотити якимсь способом до читальнї і се вдалоби ся зробити лиш в той спосіб, єсли-би також їх принимано в члени, на що всї дуже радо пристали.

По скінченю бесїди приступлено до вибору видїлу. Головою читальнї вибрано одноголосно дотеперішного голову Тодора Ілюка. Заступником вибрано Данила Мигайчука, бібліотекарем Василя Тирона Дмитрового, касиером Аксеньтия Бзового, контрольором пана над’уч. де Томоруґа а писарем пана учителя Івана Мегеру.

Що до вільних внесень, то постановлено членьску вкладку для старших по 50 с., а для молодших по 25 с., — Дальше замітив пан Мигайчук півець црк., що добре-би було, єсли-би часопись стояла завсїгди в читальнї на столї; то значить, щоби ґазету нїхто не брав до дому, читати.

Минувшого, року мали 52 членів, наколи сего вже року (1903) маємо їх — наперед більше — далї до сто. Стоїмо отже сего року материяльно лїпше, нїж тамтого року. Із тої причини урадили ми замовити еще більше число книжочок до читальнї а окрім того і „Ґазету господарску*“ для рільництва, промислу домового й торговлї, що виходить 2 рази на місяць у Львові, і тижневник „Поступ“.

По зборах сидїли читальники ще довший час, читаючи ріжні книжочки й ведучи цїкаві розмови; а розійшлим ся домів на конець аж около пів до семої години. — За видїл читальнї: — *Тодер Ілюк,* голова. *Данило Мигайчук* заступник голови.

Із нової Слободзії Комарівцї.

Панове читачі! Ми хочемо розповісти де-що про наше сїльце. Наше сїльце ще нове: тому тринайцять років назад, як тут, де ми сидимо, був темний лїс пущі й багна, так що було їх тяжко перейти. Теперішна Нова-Слободзїя-К. — то колись були паньскі лїси.

Пан їх повирубував, а землю порозпродував малими кавалками поміж людий. Купували люди із всїляких сїл як мамаївскі, самушиньскі, бобівскі і. т. д. З початку зачали ті зруби корчувати, шанцувати і ріжними способами за Божою помочию добилимо ся із зрубів ораницї і пожитку. Тай далї нема чого дармом сидїти, бо ми не є лїсові люди, ми із старих сїл просьвічених, в котрих лишили ми церкву, школу і читалню і другі такі користні заведеня. А ну-ж берім ся ми до дїла! Вибудували церкву, а також постановили побудувати школу, хоч оно для нас може тяжко прийти, але свого твердого наміру ми не залишили, бо ми зросли у просьвітї і хочемо з просьвітою вмирати.

Своїх дїтий ми посилаєм тимчасом до школи в Слободзії-Комарівцї і в Панку-Забанну, аби не росли тумаками нїм ще школа збудує ся. Ми старики, котрі звиклим до просьвіти, злучилим ся з Панкою — Забагною і разом отворилим читалню і Касу Райфайзена, а в кінци завели у Новій-Слободзії-Комарївцях тверезість, до котрої вступило з початку 7, тепер проступає охотно що раз більше, так що до кінця мало котрий остане ся пянюгою. В короткім часї Панка-Забагна і Нова Слободзїя Комарівцї отворить у себе „Сїч“, до якої вже тепер вписало ся богато членів і з нетерпеливостию ожидають єї отвореня.

Наші Русини взяли в свої руки також продаж тютюну і там також отворили рускі склепи, в котрих можна набути всего, що кому потрібно, аби наші гроші не йшли в чужі кишенї але свої.

Тому то ми прийшли в короткім часї до такого розвитку, що нам і сегодня не встидно зрівнати ся з старими просьіченими селами. — Читальники: — *А. Іваницкий* і *І. Зорян.*

Народне съвято в Кадобівцях.

День 15. лютого се — день, що довго позістане в памяти кодовбецких громадян, се день перших загальних зборів каси пож. і щадн. з необм. порукою. Вже о 9. год. рано зібрались сотки народу на площи перед гарно прибраною читальнию, глядячи на веселих та жвавих молодців, що на даний знак Ґеорґія Кукурудзяка посїдали на конї та помчали шляхом як Заставна напротив гостий з Чернівців; в слїд за ними виїхали на двох возах Ґеорґій Гладїй, Ник. Кукурудзяк, учитель Евген Стернюк, Николай Міхаловский, новоіменований директор Мих. Кракалїя, Кароль Веселий і Іва Тотоєскул учитель. Вистріли із моздїрів звістили прибутє очікуваних гостий в особі п. п. Др. Стоцкого і Льва Когуга; хлїбом-солию та щирими словами повитав п. Іван Мельниченко яко начальник гром., читальнї і каси дорогих гостий; грімке „славно“ супроваджало дорогих гостий до читальнї. — В коротцї удали ся всї до поблизької стодоли п. Анатія Олїйнича, де наш посол в довгій та зрозумілий бесїдї пояснив 100 членам каси цїль і значінє єї. — За тим слїдувала друга часть сьвята: ото шкільна молодїж відсьпівала під управою учителя Евгена Стернюка кілька пісень та виголосила деякі декламациї в честь незабутного Кобзаря Руси-України Тараса Шевченка.

Серце радїло на вид сеї дїтвори, що вже від маленького вчить ся шанувати своїх заслужених мужів; не одна сльоза радости покотилась на вид того молодого

---

*) Ґазета господарска тепер вже не виходить, за те виходить Перемишли (Побереже ч. 1.) місячник „Господар“, який пише про справи господарскі а коштує річно 2 кор. (*Пр. Ред.*)

поколїня, що в науцї і просьвітї взростає на славу своїй вітчинї, а на втїху і хосен своїх родичів. — По тім удали ся всї до шкільного будинку. Тут доперва показалось, що 3 обширні комнати ледви зможуть помістити прибувших гостий і членів каси. І от в одній комнатї засїло навкруг стола 30 осіб самої інтелїґенциї, в другій 100 членів стороньских гостий, а там вже в третій 100 членів місцевої каси. І понесла ся одна бесїда за другою, одно „многолїтствіє“ за другим, а то в честь гостий: з Чернівців, з Залїщик та дооколичних сїл, в честь патріотичного жіноцтва і учительства, в честь присутного о. Юрия Калинюка з Прилипча, в честь начальника кадовбецкого і єго старенької мами, що виховала свого сина на щирого оборонця прав цїлої громади.

Та все то було не по нутру декому, бо-ж в кілька день відтак мож було почути по домах Божих слова наших деяких сьвященників, що різко виступали против всему, що лиш може для нас принести користь. Але нехай там наговорять ся тай перестануть, а нарід не завернесь вже з дороги, котру уважає за найлїпшу і то так довго, як довго не станесь своїм паном „в своїй хатї, де своя й правда і сила і воля!“

З Рускої Молдавицї.

Дня 24. лютого с. р. прибув до нас пан краєвий секретар Лукасевич з видїлу краєвого в справі обсади громадского секретаря. У громадскій канцеляриї явив ся пан секретар перед зібраною громадскою радою, яка є переважно мужицка, повитав красненько щиро-рускими словами начальника і зібраних радних і по перегляненю де-яких актів завізвав пана начальника отворити засїданє.

Пан начальник отворив засїданє і усї рускі мужики окрім свого сьвященика, котрий є також радним громадским, постояли твердо за свого дотеперішного провізоричного секретаря, який є великим приятелем народу і вірним слугою громади. Честь і слава вам за се панове радні! Дай-же, Господи Боже, щоби ви й на далї так за кожде добре дїло в єдности бували, бо тепер у ваших руках уся сила громади, щоби якесь добре дїло сповнити.

По укінченю засїданя приступає Николай Малиш, чесний господар і перший заступник до п. краєвого секретаря та просить о пораду в імени цїлої ради, щоби пан краєвий секретар обяснив справу заложеня Райфайзеньскої каси, яка мала ся утворити за старанєм пана надучителя Панчака і кількох господарів єще тогідного року, а котре то дїло якась інтелїґентна особа закиринила, котрої імени єще не подаємо, бо маємо надїю, що може ще поправити ся.

Пан секретар краєвий забрав у відповідь слово і з великим удоволенєм поучав, як спасати ся народови. Наводив приклади з Кичері, як таку касу засновувати і який хосен она приносить, говорив відтак про склепи, наводячи приклади із Пилипчан, згадав також про хосен із заснованя огневої сторожі, а вкінци пояснив справу молочарень, наводячи приклади Нїмецких Тереблештів та коров, котрі видїл краєвий дає для поліпшеня раси, говорив також про школи, про поліпшенє землї, про читальнї і т. д. і т. д. Нарід з великою увагою слухав півтора годинної бесїди пана краєвого секретаря Лукасевича і прибіцяв по змозї позаводити і у себе новий лад. Начальник з радними попращали красненько дорогого гостя, як вже прийшов час іти до колїї. По відходї єго раднї не розходили ся, але далї урадили, щоби у недїлю 6. марта зійти ся до читальнї і вибрати старшину, аби заложити Райфайзеньску касу.

Сьвідок.

Із Кисилицї.

Три місяцї, як наша читальня увійшла у житє, а нинї числить 90 членів, з котрих є письменних 10. Доходів з членьских вкладок було 106 К. 42 сот., розходів було 32 К. 34 сот., отже в касї остає за рік 1904 74 К. 8 сот. Бібліотека числить 75 книжок дуже цїкавого і поучаючого змісту.

Читальня пренумерує слїдуючі часописи: „Буковину“ „Руску Раду“ а „Свободу“ американьску дістає даром. Читальня є вписана у члени „Просьвіти“ у Львові, а в часї зборів ухвалено вписатись у члени „Рускої Бесїди“ в Чернівцях.

Члени громадять ся дуже численно кождої недїлї у читальни, де прислухують ся читаню, оповіданю і поясненю, а участь в сїй науцї беруть старі і молодї так ґазди, як і ґаздинї, хлопцї і дївчата.

Члени визичають книжки до дому, де їм дїти шкільні прочитують цїкаві та мудрі річи. Читальники задумують отворити касу системи Рейфайзена.

Читальники перетривали за сї 3 місяцї тяжку (пробу) борбу з завзятим ворогом, котрий не терпить фонетики як чорт сьвятої води, а учителя нашого, котрий веде читальню, як вовк ягняти. Хату громадську, в котрій приміщено читальню, хотїв силоміць загорнути, а читальників на чотири вітри нагнати, але коли рада громадска на чолї з своїм розумним двірником сему оперла ся, то вороженько нумо до суду з сею справою, але й тут не скурав нїчого. Тепер загнув хвіст під себе тай не пишний сидить, нїби причаїв ся, як кіт на миш. Пізнав сердега, що „не вірна“ громада опустила єго, нема якось хрунїв у нашим селї. От вам примір читальники по всїх селах православної Буковини, тримайтесь твердо як у Кисилицях, а певно і сам люцифир з пекла нїчого не зможе вдїяти. *Читальня.*

Всячина.

Про дарові книжки для читалень. Панї Осипа Кордасєвич постарала ся о книжки ще для отсих читалень: Малятинцї, Лужани, Роґожешти, Корчешти і Дорошівцї. Книжки ті лежать в друкарнї „Рускої Ради“ у управителя і висше названі читальнї „Рускої Бесїди“ можуть при нагодї відобрати їх. Всїм прочим читальням, котрі також хотїли би дістати даром книжок до Читальнї, наводимо дословно отсей лист, який одержала Кордасєвич із товариства „Просьвіта“ у Львові. „В прилозї пересилаємо книжочки даром для Читалень „Рускої Бесїди“. Рівнож просимо порадити кождій Читальни „Рускої Бесїди“, щоби внесла просьбу до Головного Видїлу Товариства „Просьвіти“ о дар книжок до біблїотеки читальняної. Декотрі з читалень вже одержали від нас по 60—80 дарових книжок“. Про те най читальнї, які не мають книжочок, вписують ся в члени тов. „Просьвіти“ та най просять єго о управі книжочки, а те товариство так печаливе о народну просьвіту певне не відмовить єму своєї помічної руки. Адрес тов. „Просьвіти“ Львів ринок ч 10.

Що кажуть рускі читальники про „Цариславну?“ В Панцї Забагній принїс один чоловік до читалнї 3 число „Царославної“. Читальники — як нам пишуть — тої „козети“ не порозуміли. Один, приглядаючи ся словам ґазети, казав що она писана є словами мертвими. Другий казав, що та ґазета хоче бути хиба цвинтарем нашої правди, коли на самім єї верху стоїть старий великий хрест. А третий читальник, чуючи те замітив, що „Царославну“ видає хиба якийсь грабар, коли то всьо єму подобає ся. — Ой то правда що ті, що видають „Царославну“, хотїлиби викопати нашій правдї яму та стають грабарами народної справи, але їх киринї нема чого бояти ся. Най лиш нарід просьвічає ся і єднає ся, а москвофульска гидь сплине, як спливає весь бруд з землї із весняними водами.

Убийство задля рабунку. Сими днями над раном найдено в рові на дорозї ведучій до Коритник, в перемискім повітї, селянина з Веселівки, Иосифа Крохмаля, що давав ледве слабі знаки житя. Перевезено єго сейчас до дому, де Крохмаль, не відзискавши сьвідомости, небавом помер. Переведене слїдство виказало, що Крохмаль умер в наслїдок внутрішних ушкоджень, які завдали єму напастники, рабуючи у него гроші. Підозріних о злочин чотирох селян Дмитра і Стефана Бодьових, Івана Басєвича і Константина Гладоша з Коритник арештувала вже жандармерия і відставила до слїдчої вязницї окружного суду в Перемишли.

Куда дївають ся наші гроші?! Коли платимо так богато податків, і коли платимо їх не раз дуже тяжко зітхаючи, то дуже цїкаво нам знати, куди ті податки машерують. Один францускиий учений вирахував, кілько то від одної голови іде податку на війско, а кілько на науку. У Франциї, дають від одної душі на війско 16 К і 80 сот. а на науку 2 К і 94 сот. В Прусах на війско 8 К а на науку 1·80 К. В Росиї на війско 8 К на науку 12 сот. В Бельґії на війско 5 К і 80 сот. на науку 1·92 К. В Швайцариї на науку 3 К і 52 сот. на війско 3 К і 44 сот. У нас, в Австриї, дають на війско 5 К і 72 сот. на науку 1·34 К.

Знаменитий спосіб на лїнивих довжників винайшло кількох помислових капіталїстів — очивидно, в Америцї. Завязало ся товариство, котре висилає перед мешканє вірителїв специяльні вози з великими написами: „погонич на лїнивих довжників“. Такий віз звертає очивидно загальну увагу переходячих, які зараз довідують ся, що то за один той довжник. З воза висїдає аґент товариства і розмовляє хвилю з довжником. За другим разом розмовляє вже значно довше, а вкінцї, коли довжник отягає ся з оплатою довгу — віз жде перед каменицею так довго, поки не наступить полагода грошевого інтересу. Голова товариства не боїть ся нїяких процесів з боку обиджених довжників і робить знамениті інтереси, бо сей ориґінальний помисл оказує ся незвичайно — успішним. Щось подібного здало-б ся і в нас запровадити, особливо для тих, що не платять вкладок до ріжних товариств і т. п.

В справі еміґрациї селян за зарібками до Прус оповіщує „Народна Канцелярия“ отсе письмо: Позаяк до Народної Канцеляриї“ у Львові надходить так много письм, що неможливим є відповідати на всї письма так зі взглядів фізичних, як і материяльних — проте „Народна Канцелярия“ заявляє, що на письма, що відносять ся до зарібкової еміґрациї до Прус, не буде відповідати на кожде письмо з окрема, а загальні условини подає отсим до публичної відомости і просить заразом, наших В. Патріотів, аби се подали до відомости наших селян: 1. В наслїдок спізненої весни виїзд наших робітників до Прус наступить в перших днях цьвітня і буде тревати до вересня. Длятого нехай нїхто з наших людий не пускає ся тепер в дорогу. 2. Партия робітників, котра хоче мати знижку на зелїзници, мусить що найменьше складати ся з 10 людий. 3. В кождій партиї мусить бути половина жінок або дївок, а иньші зголошеня не будуть увзглядненї. 4. Ті села, відки зголосять ся письменно партиї робітничі по половинї з хлопів (парубків) і жінок (дївок), дістануть контракти почтою до рук і доперва тоди можуть їхати. Без контрактів нехай нїхто не важить ся їхати! 5. Нехай нїхто не їде по інформациї до Львова, бо інформациї подані у всїх народно-руских часописях суть вірні.

Нещастна пригода. В ночи з пятницї на суботу лучила ся в львівскім військовім шпитали нещастна пригода, в наслїдок котрої санїтарний вояк Малиш упав жертвою власної неосторожности. Коло півночи збудив Малиша, що спав в головнім будинку шпитальнім, службовий підофіцир, котрий мав єго завести до окремого павільону для заразливих недуг, де на Малїша припадала нічна служба. Підофіцир збудивши єго, велїв єму ждати на себе в коридорі, а сам пійшов збудити і відвести инших вояків призначених до служби в головнім шпитали. Тимчасом Малиш, не ждучи на поворог підофіцира, против інструкциї пійшов сам через подвіре до окремого павільону, віддїленого замкненою брамою і зажадав від коменданта варти, аби єї отворив. Вийшовши за браму, стрітив вояка, що стояв на вартї перед шпиталем для недужих арештантів, а той коли побачив вояка, що виходив в плащи, накиненім на голову і без звичайного супроводу службового підофіцира, крикнув три рази: Halt, wer da! Коли Малиш не відповідав, вояк вистрілив. Куля поцїлила Малиша в черево і смертельно єго ранила. Малиш помер тої суботи в полудне.

Додаток. Із сим числом розсилаємо запросини до предплати на колом. тижневник „Поступ“, який подає дуже цїкаві і поучаючі статї, а при тім коштує так мало, що й найбіднїйший може собі єго предплатити.

Видане Товариство „РУСКА РАДА“. За редакцию відповідає ІВАН ЗАХАРКО
З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Ів. Захарка.

KUL